

Oikeusministeriö

PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: Lausuntopyyntö 4.11.2015 (OM 7/31/2015) maksuasetuksista

LAUSUNNON ANTAMINEN

Oikeusministeriö on pyytänyt hovioikeudelta lausuntoa luonnoksista

1) oikeusministeriön asetukseksi eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista ja
2) oikeusministeriön asetukseksi tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista. Oikeusministeriö on pyytänyt muun ohella kiinnittämään huomiota siihen, onko hakemusmaksuja koskevan asetusluonnoksen 1 §:n 3 momentissa oleva määrittely hovioikeudessa perittävän hakemusmaksun soveltamisalasta riittävä, vai tulisiko sitä täsmentää.

Asetusten valmistelu liittyy eduskunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen tuomioistuinmaksulaiksi (HE 29/2015 vp). Hovioikeus on antanut oikeusministeriön pyynnöstä lausunnon mainitusta esityksestä 20.3.2015, jossa esitettyihin yleiskannanottoihin tässäkin yhteydessä viitataan.

Asetuksiin liittyvissä muistioissa esitetyt vaikutukset etenkin tuomioistuinten tulovirtaan voidaan katsoa merkittäviksi. Ottaen huomioon erityisesti valtiontalouteen kohdistuvat säästö- ja tehostamistarpeet, tuomioistuinmaksujen korottaminen lähes täyteen tai täyteen omakustannusarvon mukaiseen hintaan on kannatettavaa. Maksujen korottaminen on myös linjassa valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:ssä todetun pääsäännön kanssa, jonka mukaisesti julkisoikeudellisista suoritteista perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Perittävien maksujen ja suoritteiden voidaan korotuksista huolimatta katsoa olevan siten kohtuullisella tasolla, etteivät ne vaaranna oikeusturvan saatavuutta ottaen huomioon yhtäältä sen, että vähävaraiset ja pienituloiset ovat suureksi osaksi ehdotettu vapautettavan mainituista maksuista ja toisaalta sen, että maksujen perimiseen on osin yksittäistapauksissa ehdotettu olevan mahdollista soveltaa kohtuusharkintaa.

Lausuntopyynnössä todetulla tavalla asetusten sisältö vastaa pääosin voimassa olevan tuomioistuinmaksuasetuksen (VNA tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 1057/2013) säännöksiä. Käytännössä mainitun tuomioistuinmaksuasetuksen säännösten soveltamisessa ei ole ilmennyt hovioikeuden lainkäytön yhteydessä ongelmia tai epäselvyyksiä, joiden johdosta uusien vastaavien säännösten tarkistamiseen olisi erityistä syytä. Hovioikeudella ei siten ole asetusluonnosten asiasisällöstä huomautettavaa. Hovioikeuden näkemyksen mukaan hakemusmaksuja koskevan asetusluonnoksen 1 §:n 3 momentissa määritelty hovioikeudessa perittävän hakemusmaksun soveltamisala on riittävä.

Tapani Vasama
presidentti

Lausunnon on valmistellut ma. asessori Patrick Palmroos ja lainkäyttösihteeri Heini Korpi-Hallila